

SocialdepartementetMyndigheten för ungdoms- och
civilsamhällsfrågor
Liedbergsgatan 4, Box 206
351 05 Växjö

Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor att ta fram nationella rekommendationer för öppen fritidsverksamhet

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) i uppdrag att ta fram nationella rekommendationer för öppen fritidsverksamhet. Med öppen fritidsverksamhet avses sådan öppen fritidsverksamhet som riktar sig till unga men som inte omfattas av skollagen (2010:800) och krav enligt denna.

Inom ramen för uppdraget ska MUCF även lyfta goda exempel på öppen fritidsverksamhet och belysa vilka förutsättningar och arbetssätt som bidrar till en välfungerande och kvalitativ öppen fritidsverksamhet. Exempel på kända problem med sådan verksamhet och hur dessa kan undvikas ska också lyftas fram. Särskilt fokus i arbetet ska läggas på unga med funktionsnedsättning samt unga hbtqi-personer. Rekommendationerna ska utgå från befintliga europeiska rekommendationer och riktlinjer. Vid genomförandet av uppdraget ska MUCF föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, däribland Socialstyrelsen och Statens skolverk, samt Sveriges kommuner och regioner och relevanta civilsamhällsorganisationer.

MUCF ska senast den 31 mars 2027 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

MUCF får för genomförandet av uppdraget disponera högst 2 000 000 kronor 2026 som ska belasta utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund

och fritid, anslag 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken, anslagsposten 1 Särskilda insatser - till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Ärendet

Den öppna fritidsverksamheten i Sverige är inte en lagstadgad verksamhet utan frivillig för kommunerna. I dag saknas nationella rekommendationer för hur den bör bedrivas eller vad som kan anses vara god kvalitet i öppen fritidsverksamhet. Det gör att tillgången till, kvaliteten på och utformningen av verksamheterna varierar kraftigt.

I maj 2025 publicerade MUCF rapporten Kartläggning av den öppna fritidsverksamheten (2025). Den visar bl.a. att den öppna fritidsverksamheten når grupper av unga som uppger att de i lägre utsträckning än andra har goda möjligheter att delta i organiserade fritidsaktiviteter samt att de av olika anledningar avstår. Av rapporten framgår bl.a. att många unga hbtqi-personer avstår från fritidsaktiviteter av rädsla för att bli dåligt bemötta och bara hälften av unga med funktionsnedsättning är nöjda med sin fritid. Andra rapporter nämner även unga kvinnor och unga i områden med socioekonomiska utmaningar som grupper som uppger att deras möjligheter att delta i organiserade fritidsaktiviteter är sämre (Ung idag 2020, 2020 och Fokus 2025 – Olika plats – olika liv, 2025).

Kartläggningen visar också att den öppna fritidsverksamheten utvecklats över tid, men att det finns flera utvecklingsbehov. Det gäller bl.a. behovet av tydligare nationella rekommendationer, förbättrade utbildningsmöjligheter för personalen och långsiktigt stöd för att säkerställa en kvalitativ öppen fritidsverksamhet med en bredd av meningsfulla fritidsaktiviteter för barn och unga. Analysen visar också att det, trots avsaknaden av nationella rekommendationer, finns ett flertal kommuner och andra aktörer i hela landet som besitter bred institutionell kunskap vad gäller goda exempel och risker kopplade till öppen fritidsverksamhet.

Framtagandet av rekommendationer syftar till att bistå lokala aktörer med en handfast och praktisk produkt med goda exempel att följa och ta inspiration från i organisering och utveckling av öppen fritidsverksamhet. Kända problem och risker med öppen fritidsverksamhet och hur dessa risker kan motverkas behöver belysas ytterligare. Inom ramen för den europeiska

ungdomspolitiken har europeiska riktlinjer och rekommendationer för öppen fritidsverksamhet antagits. Genom nationella rekommendationer kan kommuner och andra aktörer på ett mer enhetligt sätt säkerställa en kvalitativ och tillgänglig öppen fritidsverksamhet samt tydliggöra den öppna fritidsverksamhetens roll.

Närmare om uppdraget

MUCF ska ta fram nationella rekommendationer som kommuner och andra aktörer kan följa och ta inspiration från i organisering och utveckling av öppna fritidsverksamheter. Rekommendationerna ska utgå från beprövad erfarenhet, tillämplig nationell och internationell forskning på området samt relevanta policys och dokument så som de europeiska rekommendationer och riktlinjer som antogs av Europe Goes Local (EGL) 2019 genom A European charter on Local Youth work (2019).

I samråd med relevanta aktörer ska MUCF lyfta goda exempel från befintlig öppen fritidsverksamhet i Sverige samt identifiera och beskriva kända problem och utmaningar med verksamheten och belysa hur dessa kan undvikas. Med goda exempel avses bl.a. verksamheter som är tillgängliga för specifika målgrupper, så som unga hbtqi-personer eller unga med funktionsnedsättning, användningen av beprövade arbetssätt eller andra metoder som inspirerar och tydliggör den öppna fritidsverksamhetens förtjänster. Andra goda exempel kan vara hur den öppna fritidsverksamheten möjliggör vägar in till organiserad fritidsverksamhet, så som kulturskolor och andra aktiviteter kopplade till reformen Fritidskortet.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Jonna Svärd Urkedal

Kopia till

Socialdepartementet/SOF

Finansdepartementet/BA, KO

Utbildningsdepartementet/GV, S

Kulturdepartementet/KKM

Arbetsmarknadsdepartementet/IU, MRD

Socialstyrelsen

Statens skolverk

Sveriges Kommuner och Regioner

LSU – Sveriges barn- och ungdomsorganisationer